

A képviselőház ülése.

— Vita a kultusztárca körül, —

(Saját tudósítónktól.) A kultusztárca költségvetési vitája jó ideig el fog tartani és a vége ma még beláthatatlan. Eddig tizenkilenc képviselő iratkozott föl és pedig tíz a költségvetés ellen, kilenc mellette. De sok képviselő olyképp nyilatkozott, hogy ha az ellentétek kiélesednének, akkor szintén föl szólalnak. Hir szerint beszélni fog Héderváry Károly gróf miniszterelnök is. Könnyen lehetséges, hogy *junius első napjaiban* is a kultusztárcát tárgyalja még a Ház.

A folyosón ma is csaknem kizáróan Zichy János gróf kultuszminiszter programbeszéde volt a vita tárgya. Tulnyomóan elismeréssel nyilatkoztak róla ma is. Vannak ellenben olyanok is, akik attól tartanak, hogy a kultuszminiszteri beszéd szelleme félreértésekre fog alkalmul szolgálni, kivált azért, mert míg a miniszter egyrésztől nagyon helyesen elítélte a destruktív irányzatot, másrészt nem volt elítélő szava az antiliberális törekvések ellen. A munkapárton azonban azt hiszik, hogy a miniszter a későbbi vita során szóvá fogja tenni ezt is.

Az ülés iránt ma is nagy volt az érdeklődés. Megjelent Andrássy Gyula gróf és vele néhány hive. Andrássy több képviselővel hosszasan beszélgetett. Így Vázsonyi Vilmossal is.

Vázsonyi később a folyosón nagyobb csoport előtt elmondotta, hogy az Andrássyval való beszélgetés során szó esett Zichy János gróf beszédéről is.

— Andrássy azt mondta nekem, — beszélte Vázsonyi Vilmos, — hogy Zichy beszédét, ha Wlassics Gyula mondta volna el, akkor széttépték volna.

Ez a kritika föltűnést keltett.

A szegedi egyetem mellett ma beszéd hangzott el a Házban. Bogdán Zsivkó beszélt és az egyetem helyéül különösen a délvidéket, még pedig Szegedet ajánlotta. Itt nemzeti szempontból is a legfontosabb missziót teljesíthetné az egyetem, mondta általános érdeklődés mellett.

A kultusztárca költségvetésének vitájában különben ma Cserny Károly mondott hosszabb beszédet. A munkapártról még Bogdán Zsivkó foglalkozott a költségvetéssel. Az ellenzékről Esterházy Mihály és Nadányi Gyula.

A szombati ülés féltizenegy órakor kezdődött.

Elnök: Návay Lajos.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után az elnök jelentette, hogy sem az interpellációs, sem az indítványkönyvbe újabb bejegyzés nem történt.

Következett a napirend, a kultusztárca költségvetésének folytatólagos tárgyalása.

(Cserny Károly beszéde.)

Első szónok Cserny Károly: Örömmel látja, hogy Zichy János gróf tegnapi beszéde megnyerte a sajtó tetszését. A harmadik egyetem felállítását egészen a miniszterre bizza, azonban Pozsonyban, mintegy a tradíciók is azt diktálják, hogy ide állítsuk az egyetemet. Budapest egyetemi viszonyairól beszél. A fővárosban kevés a kert, nincs fa és így nem lehet kellőképpen gondoskodni az ifjúság testi neveléséről. Társadalmi mozgalmat kell szervezni, élén a miniszterrel, amely mozgalomnak oda kellene

törekednie, hogy fejlessze az ifjúság testi nevelését. A modern nyelveket nagyobb gondnal kellene tanítani a középiskolákban, mint ahogy most tanítják. A német nyelv tanítása különösen sok ellenszenvvel találkozunk, elég helytelenül. A tanítási nyelvnek lehetőleg olyannak kell lennie, amilyen nyelvet az illető tanár előad. Ez nem vesélyeztetné az intézet magyar jellegét. A tanárok helyzetének javítása szükséges, mert a tanárok ma sokat dolgoznak, fizetésük azonban nem áll arányban ezzel a munkával. A tanítóképzőkben terjeszteni kellene a praktikus ismeretek elsajátítását. Osztja a miniszter nézetét a pornográfia kérdésében. Az iskolásgyermekek nálunk rengeteg kísértésnek vannak kitéve. Korlátozni kellene a könyvkereskedésekben és egyéb üzletekben a pornografikus cikkek eladását. Zenei kulturánkat nem szabad elhanyagolni. Az Operában több gondot kellene fordítani a magyar zeneművekre. Hogy van kiváló magyar opera, itt van a példa, Szabados Béla Bolond című operája, amelyről külföldi szakértők is elismerőleg nyilatkoztak és meg akarták vásárolni.

A sajtóban támadások érték és azzal vádolták, hogy a legreakciósabb tagja a nemzeti munkapártnak. Ezt visszautasítja, mert sokkal többet utazott, semhogy ilyen lehetne. A költségvetést elfogadja.

Az elnök az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után Esterházy Mihály beszél.

Esterházy Mihály gróf: A népiskolai oktatás mostoha helyzetét és elhanyagolt állapotát fejtegette, adatokkal igazolta az iskolák túlszűköltetését és sürgette a középiskolai oktatás reformját. Végül határozati javaslatot nyújtott be a katolikus autonómia reformja iránt.

(A szegedi egyetemért.)

Bogdán Zsivkó a nagyikindai polgári iskola dolgát tette szóvá. Helyes dolognak tartaná, ha a polgári iskolák két osztályában kizárólag a praktikus oktatásra vetnék a súlyt. A harmadik egyetem fölállítását nem tartja égető szükségnek, előbbre való lenne a középiskolák szaporítása, vagy egy új műegyetem létesítése.

Az egyetem helyéül különösen a délvidéket, még pedig Szegedet ajánlja. Itt nemzeti szempontból is a legfontosabb missziót teljesíthetné.

A görög-keleti szerb egyház számára ugyanolyan mértékű állami támogatást óhajt, mint amilyent a protestánsok is élveznek. A költségvetést elfogadja.

(Vallások körül.)

Nadányi Gyula a katolikus autonómia megoldását nemcsak egyházi, de nemzeti és alkotmányos érdekeknek tartja. Szóvátesszi a protestáns lelkészek kongrua-rendezését, azt óhajtja, hogy a kongrua a képesítéssel arányos legyen. Méltányos lenne, hogy a korpótléket, mely a törvényben különben is meg van állapítva, csakugyan meg is kapják. A kongruát jogi garanciákkal is biztosítani kellene a parlamenti többségek esetleg váltakozó jóindulatával szemben. Elismeri a zsidóság hazafias érzelmeit, de óvja őket az egyre erősödő istentagadó áramlatoktól saját érdekükben is. A nemzeti iskolákban a magyar nyelv oktatását szigorúban kellene ellenőrizni s az állami segítséget elsősorban a szegény magyar iskoláknak kellene juttatni. A nemzetiségi vidékeken inkább állami iskolákat állítson föl a kormány, mintsem hogy a nemzetiségeket támogassa. A tanítók helyzetén addig kell segíteni, míg a szocialisták karjába nem vetik magukat. A költségvetést nem fogadja el.

Elnök az ülést két óra után rekesztette be.

A vásárhelyi petíció. Hódmezővásárhelyről jelentik Kun Béla Justh-párti képviselő hódmezővásárhelyi mandátuma ellen beadott petícióban szombaton kezdte meg a tanukihallgatást Móga Ödön, a szegedi királyi ítélőtábla kiküldött bírója.

Taft újra kandidál. Washingtonból a legjobb forrásból jelentik, hogy Taft jövőre ismét föllép elnökjelöltnek. Roosevelttel állítólag megígérte, hogy támogatni fogja Taft jelöltségét.

Százezer korona és huszonötezer pör.

— Följelentés egy ügyvéd ellen. —

(Saját tudósítónktól.) A budapesti büntető-járásbírószágon néhány nap előtt Balló járásbíró szenzációsan érdekes becsületsértési pörben hozott ítéletet. A felek Bárdos S. Sámuel és Elek Mór dr ügyvédek voltak, két ismert budapesti fiskális, akiknek nemrégiben még közös irodájuk volt és együtt vitték az Aufrecht és Goldschmidt-féle részletüzlet pöreit. Elekről az is köztudomású volt, hogy Goldschmiedt Bernát közeli rokona. Elképzelhető tehát, milyen érdeklődést keltett a két ügyvéd becsületsértési pörének tárgyalása. A tárgyaláson kipattant, hogy ennek a szürke járásbírói ügynek hátterében egy szenzációs bűnügy lappang. A főkapitányságon ugyanis két bűnpör folyik Elek Mór dr ügyvéd ellen. Az egyik följelentésben zsarolással, a másikban pedig hátlen kezeléssel vádolják. Mind a két följelentést Goldschmiedt Bernát, az Aufrecht és Goldschmiedt-cég tulajdonosa adta be s a bűnpör valószínűleg még sok hullámot fog fölkaparni.

A följelentők szerint így fest a tényállás: Még 1907-ben történt, hogy a budapesti Aufrecht és Goldschmiedt részletáru-üzlet tulajdonosa, Goldschmiedt Bernát sógorát, Elek Mór dr-t fölhozta a fővárosba. Rövid ideig üzlete jogügyi osztályában foglalkoztatta. Később Elek Mór dr, Pető Sándor dr országgyűlési képviselővel társulva, átvette az Aufrecht és Goldschmiedt-cég összes ügyeinek képviseletét. A cég jogtanácsosa lett.

Egy ideig, nem sokáig tartott az egyetértés. A följelentés elmondja a továbbiakban, hogy Elek megunt a társas viszonyt és meg akart szabadulni Petőtől, miután minduntalan bevádolta sógoránál. Goldschmiedt 1908. elején fölmondott Petőnek és Elek Mórra bízta az összes ügyek vitelét. Itt kezdődött Elek szereplése. A rábizott — mintegy huszonötezer — sommás pört a maga javára használta ki. A bélyegek körül kezdődött. A följelentés szerint ő tudta, hogy a cégnél föltétlenül bizalommal vannak iránta. Így tehát bátran megkockáztathatta, hogy a tényleges bélyeg kiadásoknál több ezer koronával nagyobb költségszámlát fizettetett ki a vállalatnál. Folytatta a dolgot azon, hogy sommás pörökben a bíróilag megállapított díjaknál nagyobb összeget fizettetett ki magának.

Eleknek sehogysem volt inyére az új társ, tehát ismét megpróbálkozott az intrikákkal. Azonban hiába volt minden. Bárdost nem sikerült eltávolítania. Ettől kezdve meggyengült Elek pozíciója. Hozzájárult még az elhidegüléshez, hogy Goldschmiedt összekülönbözött feleségével, — aki Elek nővére — és később el is vált tőle. Goldschmiedt elválása sok tekintetben hozzájárult Elek végleges távozásához, mely a mult év decemberében következett be. Elek távozása után Bárdos és Braun Soma, — a cég jogügyi osztályának vezetője — hozzáfogtak az Elek-féle akták átrevideálásához. Munkájuk közben több oly aktára akadtak, amelyeket Elek — a már említett módon — meghamisított. Jobban utána néztek a dolognak és arra a megdöbbentő fölfedezésre jutottak, hogy Elek százezer koronát meghaladó összeget jogtalanul vett fel.

Ezt pediglen úgy hajtotta végre, hogy a bírói végzéseket egyszerűen meghamisította. Nevezetesen a bíróság a száz koronán aluli sommás perekben tizenhat korona nyolevan fillért, a száz koronán felüli perekben pedig rendszerint harminckét korona hatvan fillér ügyvédi díjat ál-

Legkellemesebb családi
SZÓRAKOZÓHELY a
kerthelyisége a színház mellett. :: Minden este mozgófénykép-előadás

Kossuth - kávéház

2